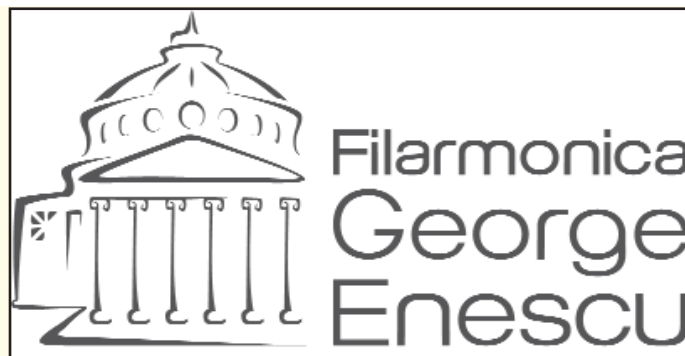

Concert simfonic la Filarmonică

Sub bagheta maestrului **Horia Andreescu**, în 1 și 2 noiembrie 2018, Filarmonica bucureșteană a susținut 2 concerte simfonice de înaltă ținută artistică. În cadrul manifestărilor - integrate în seria „Concertelor Centenarului la Ateneu” -, în compania apreciatei orchestre, au evoluat pianistul **Andrei Licareț** și corul instituției, condus de experimentatul dirijor **Iosif Ion Prunner**. Programul a fost alcătuit din creații de referință aparținând compozitorilor **George Enescu**, **Ilici Ceaikovski** și **Ludwig van Beethoven**. Interpretarea la cele mai înalte cote artistice a *Simfoniei nr. 1, în Mi bemol major, op. 13* de **George Enescu** pe scena Filarmonicii bucureștene, constituie încă o dovadă a profesionalismului și valorii orchestrei, evidențiate plenar sub conducerea dirijorului **Horia Andreescu**. Plasarea impunătoarei simfonii enesciene (elaborată în anii 1902-1903) în deschiderea programului reprezintă desigur un omagiu adus creației autohtone autentice, în preajma aniversării Centenarului Marii Uniri. Dacă în prima mișcare, *Assez vif et rythmé*, am perceput forța expresivă și măreția muzicii, mișcarea a doua, *Lent*, considerată de **Alfred Alessandrescu** „una dintre cele mai emoționante părți lente ce s-au scris vreodată”, a dezvăluit noblețea lirică și caracterului meditativ al artei sonore enesciene. Finalul, *Vif et vigoureux*, a impresionat prin avântul, impetuositatea și bogăția semantică pe care le-a evocat. Interpretarea magistrală, plină de elan și pasiune a demonstrat încă o dată forța acțiunii modelatoare pe care o exercită creația compozitorului asupra publicului din toate generațiile; aflată mereu în actualitate, muzica sa rămâne un reper artistic și moral, un etalon axiologic și un exemplu demn de urmat.

În partea a doua a programului am ascultat *Uvertura-fantezie Romeo și Julieta* de **Piotr Ilici Ceaikovski**, creație simfonică cu caracter programatic, cu rezonanțe puternice în rândul melomanilor de pretutindeni.

Dedicată compozitorului **M. A. Balakirev** (pe care **Ceaikovski** l-a consultat în perioada elaborării ei), lucrarea a cunoscut mai multe variante până la forma definitivă din anul 1890. Sub bagheta inspirată a maestrului **Horia Andreescu**, orchestra a realizat o versiune emoționantă a originalei creații. Introducerea în formă de coral, *Andante non tanto, quasi moderato*, în fa diez minor a transmis sentimente contrastante, de la durere reținută la chin și suferință; am apreciat profunzimea expresivă, calitatea sonorității și timbralitatea instrumentelor implicate, în ordinea intrării lor (clarinete, fagoturi, violoncele, contrabasuri, viole, viori etc). Muzicienii au conturat cu multă sensibilitate și măiestrie modulațiile originale din cadrul coralului introductiv: fa diez minor, la minor, fa minor, mi minor, care au contribuit la intensificarea dramatismului, la evidențierea pitorescului și a particularităților modale. Au acordat o atenție deosebită redării caracterului complex al temei principale (în si minor, înrudită cu motivele introducerii), ce sugerează ciocnirile violente dintre cele două familii rivale din Verona; prin contrast, au realizat cu multă sensibilitate și fantezie, cele două teme de o rară frumusețe, dedicate dragostei imposibile a

eroilor. Publicul a fost fascinat de modul în care artiștii au dezvăluit melodicitatea generoasă a muzicii, precum și contrastele dintre imaginile pline de forță și cele de nobilă inspirație. Dincolo de tragismul deznodământului, a perceput mesajul profund ce elogiaza viața și dreptul la fericire. Varianta interpretativă de excepție realizată de maestrul **Horia Andreescu** la pupitrul Filarmonicii bucureștene a emoționat puternic spectatorii și le-a oferit imense satisfacții estetice.

În încheierea concertului a fost prezentată *Fantezia pentru pian, cor și orchestră, op. 80* de **Ludwig van Beethoven**,

lucrare apreciată de publicul de pretutindeni, ce oferă mari oportunități și satisfacții muzicienilor care o interpretează. Elaborată în anul 1808, într-o concepție originală ce îmbină trăsături ale cantatei, ale concertului instrumental și ale simfoniei, inspirată creație prezintă (în partea finală destinată corului - *Allegretto ma non troppo, quasi Andante con moto*), similitudini tematice cu *Oda bucuriei* din *Simfonia a IX-a, opus 125*. Lucrarea spune din mai multe perspective și pe mai multe voci, o poveste cuceritoare despre solidaritatea umană, despre aspirația spre bine și adevăr. Am apreciat arta instrumentală de anvergură și rafinamentul cântului pianistului **Andrei Licareț**, precum și colaborarea excelentă dintre solist, dirijor, orchestră și cor. Preocupat să redea calitatea

Andrei Licareț

sonoră și frumusețea discursului pianistic, interpretul a dezvăluit un fascinant caleidoscop de imagini muzicale, remarcabile prin subtilele inflexiuni dinamice și agogice. A realizat frazarea la cel mai înalt nivel artistic, a conturat cu măiestrie și a dat sens fiecărui motiv și idee muzicală. Artiștii de pe scenă s-au aflat într-o fericită colaborare (comuniune și coeziune) ce a contribuit la evidențierea plenară a frumuseții muzicii, a trăsăturilor stilistice și a mesajului înălțător pe care lucrarea îl transmite. Prestația lor a reușit să reliefeze convingător esențialul și caracteristicul. O mențiune specială se referă la aportul valoros al corului instituției, condus cu profesionalism și dăruire de **Iosif Ion Prunner**. Aflați pe aceeași coordonate artistice și sufletești, dirijorul, solistul, orchestra și corul au dedicat un înălțător omagiu vieții și nobilelor sentimente umane.

Întregul concert s-a desfășurat sub semnul profesionalismului, al pasiunii și bucuriei de a dăru publicului momente de înaltă ținută artistică și de autentică trăire emoțională. Concertul din 1 noiembrie 2018 ne-a sugerat o Ariadnă strălucită, înveșmântată somptuos și ghidată de firul ei călăuzitor.

Pe parcursul evenimentului ne-am amintit de o întrebare a lui Andre Maurois "Nu s-ar putea să muncim cu bucurie?" Răspunsul dat de interpretarea entuziastă și exemplară a muzicienilor de pe scena Ateneului a fost pozitiv. Cu toții au contribuit la realizarea unei manifestări memorabile.

Carmen MANEA

Maisky. Badea. Ateneu. Cum a fost?

Nu voi face nici o comparație între concertele de săptămâna aceasta, pentru simplul motiv că joi am avut loc în primul rând, iar a doua zi undeva în sală. Diferența de acustică e foarte mare și cred că printre experiențele pe care merită să le trăiască un meloman se numără și aceasta, alături de prezență la o repetiție generală. Stând foarte aproape de scenă vezi efortul și chinul. Reverberația și sunetul plin se aud de la o anumită distanță încolo. Munca și arta.

Mai puțin obișnuit la evenimentele Filarmonicii, solistul a fost programat în partea a doua a serii. Un mare semn de respect pentru un mare artist, așa cum este Mischa Maisky, probabil ultimul mohican al unor generații și tradiții de celliști care ne-au făcut să ne îndrăgostim de acest instrument. Rostropovici și Piatigorsky au fost profesorii lui Maisky. „Slava” a venit la Enescu în '67 și '79, iar Piatigorsky în 1935, cu un recital solistic întins pe parcursul a două zile. Dar lista violonceliștilor din epoca lui George Georgescu includea toate numele mari ale vremii, de la Pablo Casals și Emanuel Feuerman la Gaspar Casado și Pierre Fournier. Dacă veți căuta recomandări discografice ale *Concertului* lui Dvořák, veți constata că aproape toți criticii sunt unanimi în a-i menționa pe aceiași Rostropovici, Fournier, Piatigorsky, Casals. Însă, așa cum observa Christian Badea la conferința de presă de Miercuri, acest gen de concert, cu un mare interpret solist pe scenă, ar trebui să fie o banalitate la București, așa cum este în orice oraș european care se respectă, cu atât mai mult într-o capitală. Cu atât mai inacceptabilă situația de azi, cu cât Bucureștiul făcea parte din destinațiile obișnuite ale marilor artiști acum 80-90 de ani.

Dar așteptarea nerăbdătoare pentru apariția pe scenă a lui Maisky a fost temperată de un program simfonic foarte bun. *Rapsodia a doua* a lui Enescu a fost dramatică (oricum atmosfera acestei compoziții este meditativă, contrastând cu bucolicul primei *Rapsodii*), din care solo-urile de oboi și flaut (Adrian Petrescu și Ionuț Ștefănescu) se înălțau spre cer cu sunete arhaice de muzică sacră orientală. A fost o excelentă interpretare, perfect echilibrată, apăsătoare până la punctul în care solo-ul final de violă (Florin Matei) a părut ecoul tânguitor al unei îndepărtate veselii populare. Mai puțin cântată (chiar dacă toată lumea îi cunoaște primele măsuri), *Rapsodia nr. 2* are parte de rare interpretări memorabile. Aceasta a fost una dintre ele, alături de cea întunecată, frizând recviemul, a lui Chailly cu Scala, la Festivalul Enescu de acum un an.

Pasărea de foc a lui Stravinski a încheiat prima parte, la fel de bine dozată, de data aceasta între simfonism și claritate narativă. Un bun exemplu în acest sens a fost dansul infernal al lui Kașcei, de o violență reținută, dând mereu senzația că va urma o explozie sonoră la următoarea măsură. E ușor de derapat în această lucrare, fie înspre o colorație abundentă a orchestrei, fie spre o dramaturgie orientalizantă, sau spre contraste sonore și ritmice la *Sacre du printemps*. Badea a găsit

o cale de mijloc între toate acestea, atingând o coeziune excelentă, dar rămânând ferm de partea poemului simfonic.

Așa cum spuneam, Dvořák a fost momentul central al serii. De fapt, în seria concertelor dedicate Centenarului, săptămâna aceasta a fost închinată Ateneului și Filarmonicii într-o încercare de a readuce pe scenă marile momente ale instituției din trecut. Sigur, *Concertul pentru violoncel* este un *evergreen* al muzicii clasice, iar Stravinski este cântat acum peste tot. Însă, revenind la epoca lui Georgescu, nu poți să nu privești cu admirație și chiar cu uimire cum în anii '20-'30, pe lângă interminabila listă de mari artiști invitați, repertoriul care se cânta era foarte modern, practic contemporan, Stravinski, Richard Strauss, Ravel sau Mascagni venind la București să-și dirijeze propriile compoziții. Ce echivalent avem astăzi? E ca și cum ar veni în România Thomas Adès să dirijeze o suită extrasă din *Îngerul exterminator*. Să mai

Mischa Maisky, Christian Badea

adăugăm la toate acestea promovarea neobosită dar neostentativă a muzicii românești, Georgescu programând 133 de lucrări în 20 de ani (aproape 7 pe stagiune)! Aceasta era producția muzicală autohtonă, multă din ea confirmată în timp. Iată ce reviriment putea să producă concursul de compoziție Enescu...

Așadar, o compoziție iconică pentru violoncel, cu o discografie impenetrabilă, dominată de mari nume ale unor artiști dispăruți, al căror moștenitor artistic este azi Mischa Maisky. A fost epic, în sensul că tot concertul ar fi putut fi capturat cinematografic și difuzat ca un film. Un artist brăzdat de tumulturile vieții (deloc puține, mergând de la Gulag la gloria obținută în sălile de concert din Vest), Maisky a dovedit un aplomb neobosit pe tot parcursul interpretării lucrării, luând foarte în serios partea solistică pe care părea că a apucat-o ferm cu ambele mâini și a cântat-o apăsător, de parcă s-ar fi temut să nu plictisească vreo clipă. Contrastul acestei abordări cu inevitabilele pasaje *pianissimo* ale partiturii a fost extraordinar, însă cota lirică a concertului a venit dinspre Christian Badea, a cărui imagine caracteristică, domolind cu un gest nerăbdător sonoritatea orchestrei de fiecare dată când intervenea violoncelul solist, îmi va rămâne în memorie mult timp. Pe de altă parte, calitatea extraordinară a instrumentului lui Maisky, un Stradivarius cu sunet foarte distinct, abraziv uneori, dar totodată capabil de o dulceață neașteptată, invita un acompaniament de acest fel, în chip de podium sonor pentru violoncel. În același timp, dinamica concertului era stimulată foarte bine atunci când falanga Ateneului era cravașată să cânte din plin pasajele care-i reveneau doar ei, astfel încât a rezultat o interpretare foarte vie, de o atmosferă care a captivat fără efort audiența.